

DEMETRESCU-DAN, ALEXANDRU

Actor, regizor

N. 1870, București - m. 11 mar. 1948, Craiova

Studii liceale la Colegiul Sf. Sava din București. Împreună cu A. Demetriade, P. Liciu și I. Livescu a urmat Conservatorul de muzică și declamație pe care l-a absolvit ca laureat la clasa marelui Ștefan Velescu.

În 1892 debutează la Craiova, devenind *unul din stâlpii teatrului craiovean*, pe care l-a slujit cu devotament și cu un deosebit temperament dramatic o jumătate de veac.

Talent de excepție, înzestrat cu o intuiție scenică uimitoare, este remarcat de directorul Grigore Gabrielescu care-l desemnează director de scenă alături de Constantin Radovici iar în 1910 îi încredințează și conducerea catedrei de artă dramatică a Conservatorului *Cornetti*. Aici, dovedind și calități deosebite de pedagog, formează talente și personalități artistice de mare valoare ca: Remus Comăneanu, A. Pop Marțian, Ovidiu Rocoș, Leonard Divarius ș.a. Tot în 1910 este numit oficial de către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice ca director de scenă al Teatrului Național din Craiova, iar în 1912, noul director al teatrului, Emil Gârleanu îl trimite să *studieze cu marele regizor al vremii*, Max Reinhardt.

Pe scena Naționalului craiovean Al. Dem.-Dan interpretează o serie de personaje memorabile în spectacole a căror regie o semnează: **Cascard** (*Zaza* de Pierre Bernh și Charles Simon), **Dr. ToKerama** (*Taifun* de Melhior Lengyel), **Cațavencu** (*O scrisoare pierdută* de Caragiale), **Horațiu** (*Fintîna Blanduziei* de Alecsandri), **Rică Venturiano** (*O noapte furtunoasă* de Caragiale), **Pierre și André** (dublu rol în *Cerșetori în haine negre* de Fr. d'Ennery), **Șbiț** (*Patima roșie* de M. Sorbu), **Kean** (*Kean* de Al. Dumas-tatăl), **Vlaicu Vodă** (*Vlaicu Vodă* de A. Davila), **Durand** (*Suprema jertfă* de Strindberg), **Boier Gorăneanu** (*Cuiburi sfârîmate* de S. Telejean și A. Pasm), **Ștefăniță** (*Viforul* de Delavrancea) etc. Pentru rolul **Hamlet** marele actor și regizor studiază timp de 15 ani textul piesei în traducere proprie. Caietul de regie al acestui spectacol, model de meticulozitate și artă a montării, se păstrează în Muzeul Teatrului Național din Craiova.

În timpul directoratului lui Al. Lăzeanu inițiază o serie de conferințe experimentale la care invită teoreticienii teatrali pentru a ține expuneri despre actori și curente la modă. De-a lungul mai multor ani este și conducătorul unui ansamblu de operetă *Trupa lirică română de operetă*.

Se pensionează în 1945 când directorul Tiberiu Iliescu îi organizează sărbătorirea a 50 de ani de remarcabilă activitate artistică pe scena din Craiova. Se stinge din viață în Craiova, orașul marilor sale realizări, oraș care l-a prețuit la adevărata lui valoare.

La 10 ani de la dispariția sa, înaintea unui spectacol din 11 mar. 1958, este evocat cu respect și adâncă recunoștință de fostul său elev, Artistul poporului Remus Comăneanu.